

1 Koja stvarna prava prema pravu ove države članice mogu proizići iz nasljeđivanja?

Člankom 1. stavkom 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14; dalje u tekstu: Zakon) propisano je da svaka fizička i pravna osoba može biti nositeljem prava vlasništva, a i drugih stvarnih prava: prava služnosti, prava iz stvarnoga tereta, prava građenja i založnoga prava na svemu što može biti objektom tih prava, ako zakonom nije drukčije određeno.

Člankom 128. stavkom 2. i 3. Zakona propisano je da je nasljednik ovlašten ishoditi upis svoga prava vlasništva nekretnine u zemljišnoj knjizi te da stjecanjem prava vlasništva nasljeđivanjem ne prestaju stvarna prava koja su drugim osobama pripadala na odnosnoj stvari, osim onih za koja je to određeno zakonom ili koja po naravi stvari ne mogu dalje postojati.

Člankom 199. stavkom 2. i člankom 201. Zakona propisano je da su osobne služnosti: pravo plodouživanja, pravo uporabe i pravo stanovanja te da osobne služnosti traju samo onoliko vremena za koliko su osnovane te prestaju najkasnije smrću njihova ovlaštenika, ako zakon ne određuje drukčije.

Člankom 285. stavkom 1. Zakona propisano je da je pravo građenja otuđivo i nasljeđivo kao i druge nekretnine, ako nije što drugo određeno.

Člankom 299. stavkom 1. Zakona propisano je da se založno pravo ne može odvojiti od zalogu koji opterećuje, pa tko na bilo kojem pravnom temelju stekne zalog, stekao ga je opterećenoga založnim pravom, ako zakonom nije drukčije određeno.

Dakle, iz navedenoga je razvidno da su stvarna prava nasljeđiva, osim osobnih služnosti koje prestaju najkasnije smrću ovlaštenika, ako zakon ne određuje drukčije.

2 Jesu li ta stvarna prava upisana u upisnik prava na nepokretnoj ili pokretnoj imovini i, ako jesu, je li takav upis obavezan? U koje se upisnike ta prava upisuju i koji su zahtjevi za upis te koji je postupak upisa?

Člankom 2. stavkom 3. i 4. Zakona propisano je da su nekretnine čestice zemljine površine, zajedno sa svime što je sa zemljištem trajno spojeno na površini ili ispod nje, ako zakonom nije drukčije određeno, a da su pokretne stvari koje se mogu premjestiti s jednoga mjesta na drugo, a da im se ne povrijedi bit (supstanca). Stvari koje su po svojoj naravi pokretne smatraju se u pravnom smislu nepokretnima ako su pripadak nepokretne stvari ili ih zakon izjednačuje s nekretninama.

Člankom 119. stavkom 1. Zakona propisano je da se vlasništvo nekretnine stječe zakonom predviđenim upisom stjecateljeva vlasništva u zemljišnoj knjizi na temelju valjano očitovane volje dotadašnjega vlasnika usmjerene na to da njegovo vlasništvo prijeđe na stjecatelja, ako zakonom nije određeno drukčije, a člankom 122. stavkom 1. Zakona da se smatra da zemljišna knjiga istinito i potpuno odražava činjenično i pravno stanje nekretnine, pa tko je u dobroj vjeri postupao s povjerenjem u zemljišne knjige, ne znajući da ono što je u njih upisano nije potpuno ili da je različito od izvanaknjižnog stanja, uživa glede toga stjecanja zaštitu prema odredbama zakona.

Člankom 277. stavkom 1. propisano je da stvarni teret koji nije upisan u zemljišnoj knjizi prestaje kad opterećenu nekretninu stekne osoba koja nije znala niti morala znati da on postoji, a člankom 278. stavkom 1. Zakona da stvarni teret koji je bio osnovan u korist određene osobe prestaje njezinom smrću odnosno prestankom osobnosti pravne osobe, ako nije drukčije određeno.

Postupak u vezi s upisom stvarnih prava na nekretninama u zemljišnu knjigu propisan je odredbama Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“, broj 63/19. i 128/22.). Zemljišna knjiga se sastoji od glavne knjige (u koju se upisuju sva zemljišta jedne katastarske općine i koja se sastoji od zemljišnoknjižnih uložaka) i zbirke isprava. Prijedlog u slučaju uknjižbe, predbilježbe nekoga stvarnog prava u zemljišnu knjigu, podnosi mjesno nadležnom zemljišnoknjižnom sudu osoba koja bi time stekla, promijenila ili izgubila to knjižno pravo, a prijedlog za upis koji bi imao značenje zabilježbe podnosi osoba koja ima pravni interes za provedbu zabilježbe ili je na to ovlaštena posebnim propisom. Prijedlog za upis u zemljišnu knjigu podnosi se elektronički putem javnog bilježnika i odvjetnika kao obveznih korisnika elektroničke komunikacije sa sudom putem ZIS-a. U zemljišnoknjižni uložak se upisuju promjene na njemu te stvarna i druga prava, koja rješenjem određuje i provodi zemljišnoknjižni sud, a isti se sastoji od posjedovnice (list A), vlastovnice (list B) i teretovnice (list C).

Postupak u vezi s upisom stvarnih prava na vozilima propisan je Pravilnikom o registraciji i označavanju vozila („Narodne novine“, broj 151/08, 89/10, 104/10, 83/13, 52/15 i 45/16). Evidenciju registriranih vozila vodi Ministarstvo unutarnjih poslova, a isto je dužno na temelju posebnih propisa na zahtjev ovlaštenih tijela (sudova, Financijske agencije, javnih bilježnika) u navedenu evidenciju te u prometnu dozvolu upisivati određene zabilježbe koje se odnose na vozila. U slučaju promjene vlasništva na vozilu, novi vlasnik dužan je u roku od 15 dana od stjecanja vozila registrirati vozilo na svoje ime ili ga odjaviti, a zahtjev se podnosi policijskoj upravi prema prebivalištu ili sjedištu vlasnika vozila, odnosno policijskoj postaji ili stanici za tehnički pregled vozila ako ispunjava propisane uvjete i ima ovlaštenje.

Postupak u vezi s upisom stvarnih prava na plovnim objektima propisan je Pomorskim zakonikom („Narodne novine“, broj 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13 i 26/15). Pravo vlasništva i druga stvarna prava na brodu, jahti ili brodici mogu se steći, prenijeti, ograničiti i ukinuti jedino upisom u odgovarajući upisnik ili očevidnik koje vode nadležne lučke kapetanije Ministarstva nadležnog za pomorstvo. Upisi u upisnik brodova, povodom zahtjeva vlasnika, brodar ili kompanije, obavljaju se na temelju rješenja nadležne lučke kapetanije, a sastoje od glavne knjige i zbirke isprava. Glavna knjiga se sastoji od uložaka koji ima list A (podaci o identitetu pomorskog objekta i njihove osnovne tehničke značajke), list B (tvrtka, odnosno naziv i sjedište pravne osobe, odnosno ime i prebivalište fizičke osobe koja je vlasnik pomorskog objekta i osobna ograničenja vlasnika u vezi sa slobodnim raspolaganjem pomorskog objektom) i list C (stvarna prava kojima je pomorski objekt ili njegov dio opterećen, te prava stečena na tim pravima).

Postupak u vezi s upisom stvarnih prava na zrakoplovima propisan je Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja hrvatskog registra civilnih zrakoplova („Narodne novine“, broj 137/12) koji vodi Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo. Hrvatski registar civilnih zrakoplova se vodi u obliku knjige i u elektroničkom obliku. Knjiga registra se sastoji od svezaka koji se označavaju rednim brojevima, a svaki svezak se sastoji od registarskih uložaka. Svaki zrakoplov upisuje se u poseban registarski uložak koji se sastoji se od upisnog lista (razni podaci o zrakoplovu), vlasničkog lista (podaci o vlasniku, suvlasnicima ili zajedničkim vlasnicima) i teretnog lista (založno pravo kojim je opterećen zrakoplov ili idealni dio nekog suvlasnika, zatim pravo prvokupa i nazadkupa, ograničenja raspolaganja, naznaku subjekata na koje se odnosi upis, datum upisa, iznos kada je relevantan za upis, a mogu se unijeti i napomene vezane uz provedene upise). Elektronički registar vodi se upisivanjem podataka u elektroničkim zapisima registarskih uložaka koji su sadržajem identični registarskim uložcima iz knjige registra. Zahtjev za upis podnosi vlasnik zrakoplova ili operator uz javno ovjerenu pisanu punomoć vlasnika, a upisi se provode na temelju rješenja Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo.

3 Koji su učinci povezani s upisom stvarnih prava?

Zakonom je propisano da je javna isprava, isprava koju je izdao nadležni sud ili javnopravno tijelo u granicama svoje nadležnosti i u propisanom obliku i da se njome dokazuje ono što se u njoj potvrđuje ili određuje te stoga onaj tko je u dobroj vjeri postupao s povjerenjem u javne isprave, ne znajući da ono što je u njih upisano nije potpuno ili da je različito od stvarnog stanja, uživa glede stjecanja određenih prava zaštitu prema odredbama zakona. Također, nitko se ne može pozvati na to da mu nije bilo poznato nešto što je upisano u zemljišnoj knjizi, evidenciji registriranih vozila Ministarstva unutarnjih poslova, upisniku ili očevidniku lučke kapetanije Ministarstva nadležnog za pomorstvo ili Hrvatskom registru civilnih zrakoplova.

4 Postoje li posebna pravila ili posebni postupci za prilagodbu stvarnog prava koje pripada određenoj osobi prema pravu mjerodavnom za nasljeđivanje ako takvo stvarno pravo ne postoji u pravu države članice u kojoj se ta osoba na njega poziva?

Zakonom je propisana primjena pravila izvanparničnog postupka za sva pitanja u vezi s prilagodbom stvarnog prava koje pripada određenoj osobi prema pravu mjerodavnom za nasljeđivanje ako takvo stvarno pravo ne postoji u pravu Republike Hrvatske.

Posljednji put ažurirano: 19/03/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.